

katero podpira konservativna večina v drž. zboru, splela je za-nj še huji bič, to pa s tem, da je učinio na srednjih šolah zdatno vzvišala. Ker imamo veliko srednjih šol, izlasti gimnazij, v celem cesarstvu, uči se na njih veliko mladeničev, vsi pa storé to v namenu, da molzejo državno kravo, t. j. da stopijo o svojem času v državne službe.

Vsem v drž. službah ni prostora in vendar imajo več ali manj pravico do tacihi služeb; ako so potrebne šole dobro izvršili, ne more jih država se z lahko odkrižati. Da pride pa temu v okom, vzvišuje država posehmal učinio v Beču, na 50 gld., v mestih, ki štejejo več, kakor 25 tisoč prebivalcev, na 40 gld., drugod pa na 30 gld. S tem upa vlada, da bode precej mladih ljudi odvrnila od tacihi šol.

Reči se mora, da vodi vlado pri tem dober, blag namen; tudi to govori za-njo, da ni po vseh mestih enaka učinina. Kjer je namreč večje število prebivalcev, tam sili po navadi tudi več otrok v take šole in da se odvrne od njih, terja se višja učinina od njih, ako še vse eno gredó va-nje. Doslej je vse prav, toda ali bo vlada dosegla s tem, kar namerava? — Naš odgovor je odločen, da ne. Starišem, ki stanujó v mestu, kjer je kaka srednja šola, ne stori to vzvišanje učnine veliko, saj jim ni treba skrbeti za druge potrebe otrok, vsaj v večji meri ne, kakor to storé tudi tedaj, kedar se obrnó otroci na druge šole ali pa na obrtnijo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Vzreja plemenjakov.

Naj se vzredé žrebci v ta namen, da rodé žrebce za dež. rejo, to ni malo težav za rednike in kmetovalce, pač pa daje ta stran kmetijstva večjo korist, kakor druge, naj bodo kate-re koli. Vse eno pa se nahaja za-njo redko veselje, še manj pa potrebna resnoba.

Kmetovalci pa den denešnji niso v tako prijetnem položaju, da jim je zadosta hoditi pota, ki jim jih kaže okus ali trma. Oni stojé na robu propada. V gorah se je dosehmal šlo z ogljarijo, ali ker se malo praša za železo, pada tudi cena oglju. Na ravani pa ste koj dve težavi, sladkor in pšenica padate v ceni. Več manj pa velja to tudi v hribih.

Nam ni namen, da govorimo še tu na drobno o teh rečeh, marveč mi ostanemo na našem polju, pri konjereji in torej kažemo kmetovalcem samo na to, naj tam, kjer so okoliščine za to, ne pusté iz misli rediti žrebcev — tacihi, ki bodo potlej za pleme. To še kaže veliko dobička. Kdor ima konjarijo ter hoče od lastnih žrebcev in lastnih kobil imeti žrebcev, on ima pač s tem svojo težavo. Najprej mora namreč

kupiti si žrebca, a treba mu je čakati, ako se njegove dobre lastnosti prenašajo na zarod. Treba mu v tem poiskati si drugega in tretjega žrebca, dokler dobi tacega, ki obvelja. Dottlej pa so leta in leta pretekla in velike svote je izdal za nakupovanje in zdržanje žrebcev, ne da bi jih kedaj dobil nazaj.

Čisto drugače pa je pri kmečkem redniku, kajti vsa težava in stroški so pri njem le mali. On vzredi si žrebca od svojih kobil, katerih mu je itak treba za kmetijska opravila. Za obrežitev ima v okrogu malih milj 13 do 20 drž. žrebcev. Izmed njih je najmanj dvoje, troje tacihi, čijih lastnosti se gotovo prenašajo na zarod. Ako si kmetovalec tedaj izbere tacega žrebca in si izredi iz svoje dobre kobile, čije dobro pleme je potrjeno, lahko pričakuje z vso gotovostjo, da dobi dobro žrebe. Če dobi žrebčeka in če vzamemo, da preredi kmetovalec, ker si pridela na svojem posestvu potrebno krmo, žrebe poprek s 150 fl., pride mu tako v treh letih na 450 gld. Ker se dobi za polukravnega žrebca po treh letih 1200 do 1400 gld. od države, pridobi si v takem slučaju kmetovalec 750 do 1150 gld. in je še vrhu tega svoje pridelke precej dobro razpečal. Vidi se jasno, da se tak ali le blizu enak dobiček ne dobi v nobeni stroki živinorejstva.

Država kupi rada take žrebce, da jih vporabi za nadalešnje dež. konjerejo, ker bi ji sicer treba bilo potrebnih žrebcev v drž. konjariji v Radavcu si izrediti in druge v tujih državah kupiti. Tam pa stane na vsak način žrebec črez 2500 gld. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. julija v Arnožu, pri sv. Marjeti na Dr. polju, pri sv. Marjeti na Pesnici in v Vitanju. Dne 21. julija v Bučah. Dne 22. jul. v Ivniku pri sv. Heleni, na Malih Rodnah in v Mariboru.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Pokojni Božidar Raič in dr. Alojz Gregorič.) [Na dalje.] Mi Slovenci imamo slabo navado, da se sklicujemo preradi na svoje slabo gmotno stanje, kedar terja obna narodna stvar od nas denarne podpore in žrtve. S tem hočemo pomiriti svojo vest, ker nam očita skopost, s tem hočemo svetu prikriti, da naša ljubezen do naroda in domovine še ni dosegla one meje, kjer stavi blagor in čast domovine in roda nad vse posvetno blago!

Niti Božidar Raič, niti dr. Gregorič ni bil bogataš, toda oba bila sta redko radodarna. Nobeden ni menjkal, kedar je bilo treba podpirati razne slovanske zavode in podjetja. Marsikateri dijak in mnogi Slovenci, ki si služijo zdaj sami kruh, vživali so od njiju podpore v tem ali onem obziru; poznata je bila njiju prava slovenska gostoljubnost daleko in široko; vr-

šila sta jo pri vsakej priliki in v obilnej meri. Dijaki, profesorji, — celo poljski, učitelji so imeli krasne počitnice na domu Božidara Raiča v lepih Halozah; dijaki so med šolskim letom v velikem številu den za dnevom dobivali hrano na domu dr. Gregoriča. Sama dobra dela in ta dobra dela bodo šla za pokojnima. Njiju spomin bode živel, dokler bo živela v srci Slovencev hvaležnost!

Iz Ljutomera. (Obč. premoženje.) Že pred par leti je prejšnji občinski zastop ljutomerski neko zemljo, travnik prodal. Ker se pa ni pravilno ravnalo, dotična pogodba še dozdej ni potrjena od oblasti, to je od okrajnega zastopa, ki ima občinam pri zadolženji, oziroma pri prodaji nepremakljivega premoženja na prste gledati. Da se tedaj popravi omenjena nepravilnost, so volilci ljutomerski povabljeni na četrtek, 22. julija t. l., v občinsko pisarnico, da izrečejo svoj „ja“, oziroma „ne“ gledé omenjene prodaje s pristavkom, da je vsak, ki ne pride, — za prodajo. Ker ima, kakor je znano, občina ljutomerska lepo premoženje in tudi dosti dohodkov ji ni treba prodajati zemlje in vsled tega veže vsakega volilca dolžnost, da pride v četrtek, 22. julija t. l., predpoldan v občinsko pisarno ljutomersko in izreče svojo besedo zoper prodajo. — Posebno vi okoličani, ki imate volilno pravico v Ljutomeru, ne pozabite priti!

Iz Breškega okraja. (Roparska četa.) Lani v jeseni se je slišalo, da so prišli nepoznani hudobneži, kmalu zvečer v hišo Mice Pal, posestnice in udove v Selah pri Brežicah. Prisilili so jo z žuganjem, naj jim da denar. Žena, boječ se za življenje, da jim znesek, okolo 68 fl., ker več tačas ni imela doma. Pred tem in po tem pa se je slišalo na večih krajih o tatvinah vsake vrste. Meseca novembra pa so našli Mico Pal mrtvo v hiši. Moral jo je nekdo skoz okno v hišo ustreliti. Ljudje so mnogo o tem govorili in mnogo jih podolžili, kakor je to že v navadi pri ljudeh. Dne 13. dec. se napoti 70 let stari Andrej Strgar iz Globokega v jutro okolo pol šeste ure k meši v bližnje Artiče. Blizu meje, kjer se ločite fari Artiče in Pišcece, za okrajno cesto pa so pričakali ga zločini, vedoč, da ima denar vedno pri sebi in res se niso goljufali. Kakor je pozneje izpovedal, imel je pri sebi preko 800 fl. Zdajci pade strel čez graben ob cesti na nj; mož je bil še po starem kopitu dobro in z večimi oblaci oblečen, za to ga ni mogel strel usmrtiti, samo ena kroglica ga je do živega zadela, druge so pa v oblačilu ostale. Mož pade strahú na tla in zaupije, kakor je sam pri sodnji izpovedal: „Pojdite, pojdite brž za menoj, da bote videli, kdo da me je ustrelil!“ Tega se roparji ustrašijo in zbežijo, misleč, da ne bi res kje kdo blizu bil. Bil je pa tačas mali sneg. in isti dan, ko se je ta vest raznesla, so vrli žan-

darji hitro slede zmerili, in prišli so do teh, že davno sumljivih zločincev. Tako se jim je posrečilo, da so reč dobro na dan spravili. Kazalo se je po kroglicah, katere so pri Strgarju našli, da so enake onim, ki so jih v truplu Mice Pal našli. Pri vsem preiskavanju pa se ni moglo vsem na sled priti, ali so bili pri napadu Strgarja ravno tisti, kakor pri Mici Pal. Vzeli so v preiskavo Martina Cizeljna, Janeza Ogorevca, Ivana Krošelja, Martina Godlarja in A. Razlaga. Poslednji je povedal, da so imeli omenjeni zločinci večkrat pogovore, kako da bi Andreja Strgarja usmrtili in se njegovega premoženja polastili. Martin Godlar nasvetuje, da bi ga ubili, Martin Cizelj, najbrž vodja, pa da bi ga ustrelili. To so dne 13. decembra poskusili. Med tem so se tudi druge tatvine še izvedele, katere so skupno, ali deloma storili. (Konec prih.)

Iz Konjiške vesi. (Maje. Zastave.) Lani dne 16. avgusta se nam je blagoslovila nova kapela in Marijina podoba in spominjaje se na lansko slavnost, so nam pridna naša dekleta letos ponovila o prazniku presv. R. Telesa okinčala zopet prav izvrstno kapelo in Marijino podobo s šopki in vencí, pa tudi fantije so storili svoje ter so pri kapeli postavili več maj. Na največjega se je razobesila štajerska in slovensko-narodna zastava, da jo je bilo veselje gledati. Vsem torej, ki so kaj pripomogli, naj Bog plati njih trud! — Nekaj pa ne smem pozabiti. Nekateri vaški fantje, ki si mislijo, da so kaj več, kakor drugi, niso se nam hoteli pridružiti, menda za to, ker so bili malo posvarjeni zavoljo ponočnih nemirov, in so sklenili, da bodo pri Križu Š. Ž. postavili majo. To so tudi po noči storili s silnim vriskanjem in truščem. Pa to naj bi že bilo, saj jim ga nezavidamo, ali nekaj druga nam mrzi, ker dela celi vesi sramoto, to je, da so šli v Konjiški trg k nekemu tržanu po nemško zastavo na posodo. Ta dela sramoto Konjiški vesi, najbolj pa tistim, ki so jo razobesili. Veščanje so se že o večih priložnostih pokazali, da so uneti za narodne reči. Pri tej neumnosti pa je še par kmetov pomagalo, za to pa jih je sedaj lahko sram. Se vé, da smo drugi tako zastavo jezno gledali, ko smo na praznik presv. Telesa šli v cerkev. Ni bilo prej mirú, da jo je že prvi večer eden, ki jo je prinesel, snel z maje. Da mu ni bilo to delo všeč, se ume samo ob sebi. Mi čemo edinost in pa mir, puntarije in šuntarije ne maramo.

Od Sotle. (Slov. svečanost. Nemška šola. Hujskači.) Naša Križevska fara je tudi letos, kolikor mogoče, slovesno obhajala god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metodija. Kljubu neugodnemu vremenu vžgala je naša mladež na predvečer več kresov. Naš stari oče Boč začel se je iznenadjen oglašati po dobro

nabitih možarjih, na kar mu je na sv. Križ s še krepkejšim strelom odgovarjal. Drugi den imeli smo priložnost slišati peti pri sv. meši naše mlade „Cecilijance“. Ako pomislimo, da so se pevci še le pol leta vadili, smemo na uspeh, ki se nam je pokazal, ponosni biti. Želeti bi pač bilo, da bi se tako petje tudi drugod gojilo. Mohorska družba podala nam je v „Ceciliji“ zbirko lepih in lahkih pesmi, njih lepoglasje pokaže se pa še le takrat prav, ako se „čveterglasno“ pojo. Tedaj: „Cecilijo“ na svitlo, tiste neslane poskočnice pa v kot! — Med tem pa, ko Slovenci sv. Cirila in Metodija častijo, kujejo Slatinski Nemci in posilinemci naklepe, kako bi Sotlo ponemčili. Nemško šolo bi radi imeli, — pa cvenka nimajo. Ako se ne motim, so lani nekaj nabirali za domačo šolo, a kje so zdaj tisti denarji, tega ne vem. Letos že spet lovijo za nemško šolo, pa kakor je čutiti, brez posebnega vspeha. Nemški šulverein je že na tako slabem glasu, da njegove pristaše vsakdo kot grabljive volkove izpozna, da-si pridejo prosit v ovčji — čem reči v ženski obleki. Pravijo, da si morajo za Slatino vzgojiti takih strežajev in strežnic, ki bodo nemški znali; a imajo jih na nosu takih, ki nemški znajo, in ki so si že poprej na Slatini mnogo zaslužili, in vendar so jih zdaj odstranili, ter namesto njih samih tujcev navlekli. Ti pridejo sem vsako spomlad, si mošnjček napolnit in Slovincem zabavljat. Sicer bomo enkrat po priložnosti še že kaj spregovorili o tistih neotesancih, ki bojda brbrajo nekaj o „aufhenken“ — obesiti — in „med bindišarji si človek ni več svest življenja“.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V teh dneh je na Dunaju posvetovanje šolskih mož gledé preuredbe učiteljišč. Predlaga se, naj se skrajša ali pa olajša na njih učna tvarina, potem pa naj se napravi učilišče za nje, ki bi kedaj na meščanskih šolah učili. Oboje ni brez vsega, toda naše zaupanje ni veliko, da bode iz nju kedaj resnica. — Kmalu po žetvi snide se na Dunaju več odličnih mož, da sestavi spomenico o sedanjem stanju kmetov in jo izroči potem svitlemu cesarju. Kolikor se čuje, bode v njej nekaj dobrih nasvetov in mi želimo, da ostanejo možje v njej pri stvari ter je ne mahnejo na politično polje. — Grof Schönborn, v drugo izvoljen za dež. poslanca v Og. Gradišču, ni vzprejel izvolitve, pravijo, da na željo grofa Taaffeja. Volilci mislijo ga sedaj pa še voliti v tretje ter je bojda upanje, da se potlej grof ne bode dalje branil poslanstva. Na vsak način so tu spletke, sedaj še skrite, a kedaj pridejo gotovo na svitlo. — Iz tega, kar je minister pl. Gautsch izvedel na potovanju po českih

mestih, sklepajo nekateri, da razcvetó po tamšnjih šolah nove rože, za — nemščino. No kdor jih bo čakal, bode jih pa videl. — Naši „žgeči“ Nemci imajo sedaj poleg večih manjših, v Gradcu, Mariboru, v Celju, novo veliko glasilo v „Deutsche Zeitung“ a kake sorte da so, nanzanja nam zadosti to, da jo vredeuje mogočni jud — dr. Hans Friedjung. Ultranemci pa judje, ali vam tu lepo „gliha vkup štriha“! — V Gradcu živi od 1. julija nov šulverein, „šulverein za Nemce“, ta ne mara judov in pravi, da mu ni za ponemčevanje. Ako je zadnje resnica, radi in veseli ga pozdravimo, — Koroški prebivalci na obeh bregovih Drave niso veseli tega, da se reki poravnava struga. Stane bojda neznano veliko denarja, ki pride iz davkov, toda ne daje zagotovljenja, da jih obvaruje posebmal škode vsled povodnji. Ko bi se denar pa naložil na obresti, lahko bi se vsaka škoda popravila z njimi pa bi še preostalo denarja. Misel, kakor je podoba, ni kriva. — Okr. glavar v Kamniku na Kranjskem dobil je neko pismo, v katerem se mu grozi z iztiranjem, ako ne pusti ljudem hoditi prek neke brvi. Ker se ima glavar za Nemca, zagnali so ultranemški lističi strašen hrup, češ, da gre na Kranjskem Nemcu povsodi za življenje. Da ne gre tu za Nemca, vidi vsak, ako le hoče in menimo, da vedó to tudi naši Nemci, toda njim gre za hujskanje in služi jim v to vse, naj je tudi le kako brezimno pismo. — Mestni svet v Trstu bi rad imenoval šolske nadzornike, zakaj? Da bi tako šole še bolj italijančil, toda ni mu obveljalo, kajti te nadzornike imenuje samo c. kr. vlada. Po mestu še širi kolera, vendar še ne znatno in napada le bolj ubožne ljudi. — V Reki pa je kolera že precej huda, doslej je kacic 30 ljudi vsled nje umrlo, ozdravilo pa se jih je menda tudi toliko število. Za mesto, ki ni veliko, je to ljudi že precejšnje število. — V Zagrebu so si precej že v strahu radi kolere in mesto pridno razkužujejo s karbolno kislino, porazsipali so je po mestu že 7500 kilo.

Vnanje države. Da-si turška in črnogorska vladi niste v boju, tepó se vendar na raznih krajih turške in črnagorske čete in pravi se, da se iz teh prask izvije lahko nova vojska. Moj Bog, ali se jim še tla niso dovolj napolnila s krvjo! — Bolgarski knez je Rusom prav tru v peti ali on se zmeni za to le malo in prestraja ravno sedaj sodnije po svoji novi deželi, Vzhodni Rumeliji, ter jih enači onim, ki so v Bolgariji. — Rusi imajo sila veliko vojakov v Besarabiji o rumunski meji in pravijo, da bodo udarili čez bolgarske meje. Ako je na tem kaj resnice, potem se prične z nova huda vojska na Balkanu in ne vé se, kdo da se bo s časom va-njo zapletel. — Kulturna vojska sedaj ponehuje na Nemškem. Uže dobiva škofija za škofijo svojega škofa in kolikor se vidi iz